

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XXXIV. Cerebri partium consideratio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

cerebellum: & rursum cerebrum in dextrum & sinistrum: utrobique non penitus, sed aliqua ex parte sese insinuando; quod dura potissimum præstat meninx, atque ubi ad dextram & sinistram cerebri partem separandam descendit, arcuatam quasi messoriam falcem describit; Falxque dici solet. Cranij basi firmiter ubique, præterquam pituitariæ glandi, adhæret hæc meninx; superiorique parte futuris alligatur villis illis, qui mox per cranij principium exiunt. Alligatur autem & suspèditur, ne cerebrum grauet & prohibeat motum: tantumque à cerebro distat, quantum illius dilatatio postulabat. Superiori parte tota continua est; inferiori pluribus, quemadmodum & cranium, foraminibus peruia, quibus procedunt nerui, spinalis medulla, pituita, & subeunt venæ, arteriæ, odores. Altera, quæ adhæret cerebro, vixq. propter nimiam tenuitatem vel tenuissimo stilo acutissimo cultello diuelli potest, propterea tantopere tenuata fuit, ne graui molestaque cerebro foret. Cùm præsertim in omnes quoque illius anfractus sese insinueret. Cùmque plurimis ubiq. venulis conspiciatur aspersa, *χρησθή*, quoque, vt & fetum continens membrana, nominari solet.

CEREBRI PARTIVM
consideratio.

CAPVT XXXIIII.

Cerebrum
si appellatur.

Menyngibus inuoluitur cerebrum; quod apud Græcos proprium nomen non habuit. Quippe *ἐπιεπινοει* dixerunt, hoc est, quod in capite continetur. Plato *μυελος*, id est medullam. Sophocles *κεφαλική*, albam medullam. Alij *ἐπιεπινοει* *μυελος*, capitalem medullam seu quæ capite continetur: ad differentiam spinalis. Nihil enim aliud, quàm cerebrum, meninges continent.

Inter præcipuas corporis partes habetur; eadem penè in homine ac animalibus cæteris conditione. Sed multò maior in homine quantitas, corporis maximè proportionè: ob animalium functionum varietatem perfectionemque maiorem. Figuram habet à continente cranio. Substantiam penè medullarem: at minimum habet pinguedinis, glutinosique multum; vt in libro de principiis habet Hippocrates. Quadruplex Galenus in 1. de musculorum motu cap. 1. discrimen agnouit: Primum, medulla fluxilis est, nec ex ea oritur neruus. Alterum, medulla membranis non inuoluitur. Tertium; nec arteriis nec venis intexta est. Quartum; ne vlla illi cõmunicatio intercedit cùm musculis, quæ omnia in cerebro cõspiciuntur. Sed nec cerebrum cranio continetur propterea, vt illi præbeat alimentum, quemadmodum ossibus medulla præbet: sed ideo potius nutritur cranium, vt cõtineat cerebrum. Neque inedia vel alia ex causa minuit; vt medulla reliqua.

Cerebri
anfractus

Continuatum totum est, sed pluribus modis interdistinctum. Primum anfractibus plurimis & circumuolutionibus (vt & intestina in ventre) quæ bonam illius molis partem penetrant vt subeuntibus venis nutriatur commodius. Nec parum ad motum mollèmq. substantiam fulciendam

A conferunt. Nam quod ad intelligendum conferre dixerit Erasistratus, merito irriti Galenus in 8. de vsu partium lib. ca. 13. quippe intelligerent quoque alij, qui cerebrum non minus, quàm homo, anfractibus illis distinctum habent. Albicant anfractuum partes mediæ, pallescunt extremæ & cinerum colorem habent.

B Deinde anteriori & posteriori parte: Facit hanc diuisionem dura meninx in occipite, non nihil arctata cerebrumque subiens. Anterior totum occupat sinciput & verticem sagittalè & futuram, decuplo vel vndecuplo maior posteriore, quæ in occipitij regione sub lambdoide iacet. Quare illa totius nomine vocatur cerebrum, hæc cerebellum, qualiparuum cerebrum, Græci *ἡμιεπινοει* dicunt. Minus hæc albicat pars; immò tubilaua prorsusque cinerica visitur.

Cerebri &
cerebellum.

C Denique pars anterior quæ cerebri nomen retinet, in dextram & sinistram messoria menyngis falce diuiditur. Tum ob maiorem cerebri firmitatem: quia dum subintrat meninx, firmius omninò vtrinque continet, quàm si vnica esset massa. Tum vt dextra pars & sinistra distinguerentur, quas cerebri sinus, sensuum organa, neruorum distributio & omninò corpus vniuersum deinceps retinet. Tum verò etiam vt facilius esset illius membri motus, commodiorque nutritio, quàm si vnica rudis esset moles. Cerebellum cùm sit exiguum, solidiorque substantia, & satis possit per circumfusos anfractus nutriti, diuisione hac non indiguit. Totum tamen cerebrum diuisione non penetrat, sed ad duos circiter digitos, quibus ferè eminet cerebello.

Dextra &
sinistra.

D Hos si cultello secueris, continuum totum reperies cerebrum; illudque membrana obductum nulla & cæcidius multò ac durius. Frigidior enim locus: tum quia medius: tum quia receptaculum vitalis spiritus, quem eo loco refrigerari natura voluit. Eandem ob causam interiores anfractuum & circumuolutionum partes magis, quàm exteriores, dixeris albicare, quia frigidiores sunt. Exteriores quippe venulis & arteriis calefcunt plurimis. Sensum etiam inferiora durantur, quòd durioris medullæ spinalis principium esse debeant.

Mediarègio.

Ergo in hac media regione cerebri, media inquam inter dextrum & sinistrum, inter supremum & infimum, iam candidissimum corpus ob longum & angustum à prioribus ad posteriora productum apparet, Græcis *νομοειδής*, nobis callosum corpus propter duritiem nuncupatum. Hoc cùm cerebri partes antè diuisæ continuantur: tum sinus duo & ciuitates distinguuntur.

Corpus callosum.

E Sinus hi longiores sunt in priora & posteriora obliquo cauati ductu, perquam ampli, vt plurimum caperent spiritum animalibus functionibus necessarii: candidissimoq. vbiq. & aqueo humore oblito corpore obducti, tum ne obscurus & tenebriofus, sed clarus, purus, & quàm maximè fieri poterat limpides euaderet spiritus: tum vt frigidore loco melius temperari posset. Faciunt etiam hi duo sinus inspirationem & expirationem cerebri: ideòque ex anteriori & inferiori parte mamillares duo processus velut canales mittuntur ad nares, partim respirationis, partim excrementorum purgandorum gratia.

Sinus.

Separantur autem septo eiusdem cum cerebro substantia: quod superius calloso & inferius cæmatio adhæret corpori. In medio tenuissimum

est, & quod pelluceat, septum lucidum speculari vel lapis appellatur.

*Em duo
sinus.*

Ceterum cur duo sint sinus, vnus dexter, alter sinister, non omnino à Galeno excogitatam rationem probo in 8. de vsu partium cap. 10. vt altero leso subseruieret alter: quippe Smyrnæus iuuenis in altero vulneratus euasit, quod alter illæsus esset. Sed illam magis, vt & locus esset capaxior, & simul firmior (Si enim vnicus fuisset, tam amplius infirmior sanè fuisset, nec tantam cerebri incumbentem molem sustentasset) & geminatis vtrinque sensuum organis responderent, quibus illos subministrare spiritum oportebat. Hi namque duo priores sinus sensibus planè dicati sunt, illisque studiosè famulantur.

*Tertius si-
nus.*

Tandem hi duo sinus ad cauitatem quandam deorsum in cerebri medio terminantur, quæ tertius censetur sinus: Galeno medius, siue quod inter priores duos & quartum alium posteriorem sit medius, siue quod in cerebri medio versetur. Huic veluti tectum triangulare corpus quoddam incumbit, quod propterea *καμάριον* dicitur, quod fornix & camera formam referat: eandemque ob causam à Galeno *καμάριος* & *καμάριος* appellatum est. Oblongum existit, tribusque columnis, vna in anteriori parte, ac duabus cæteris in posteriori sustentatum. tres arcus efficit: eiusdem cum corpore calloso substantiæ. Eius vsus est, vt quasi testudo & fulcrum superiorem cerebri molem sustentet, ne tertium cum opprimat sinum.

*Corpus
camarii.*

Ab hoc rursum patet ductus ad quartum sinum. Quo in ductu statim offert se se glandosum corpusculum *καμάριον* dictum, cono pineæ vel nuci simile, communem glandibus vsum habet, vt venas & arterias in cerebri sinus fufas suffulciat, vt liber pateat spiritui ad posteriora transitum. Post conariū enim meatus est, per quem transire debet. Is inter duo rotunda corpuscula iacet, quæ *καμάριον* nominantur, quod paræ quædam nates esse videntur. Sub quibus & testes *σβόλαι* dicti apparent: quorum alius non agnoscitur vlus, nisi vt meatum illum efformet ac tuto deducant, tucanturque ne à superioribus partibus comprimatur. Meatus autem sub natibus progredienti aliud quidpiam incumbit, quod epiphylis vermiformis nuncupatur. Oblongum enim est & vermiforme. Transitui spiritus ad postremum sinum præesse videtur; vt cum opus fuerit, claudat & aperiat meatum.

*Duo glutina
corseles.*

*Epiphylis
vermiformis.*

*Quartus
sinus.*

Etenim in postrema quoque parte, quæ cerebelli est, quartus & postremus continetur sinus, ad principium item dorsalis medulla pertinens. Angustissimus omnium ille quidem & oblongior forma; calami, quam atramento intingimus, partem referens: sed qui vltimò excipiat spiritum mouendo iam præparatum, atque per cerebelli ac medullæ neruos in totum corpus distribuatur. Itaque priores duos sinus sentiendo spiritum temperant, tertius mouendo, quartus susceptum spiritum distribuit.

Sed neque hi, neque duo reliqui sinus vlla (quidquid Galenus scripserit) obducuntur membrana: tum quia interior ille locus vt à nullo poterat lædi, sic nullo eguit propugnaculo: tum vt vehementior cerebri esset ad spiritum temperandum actio.

*Plexus
choroides.*

In duobus præsertim prioribus, qui & insigniores sunt, & in hoc munere plus ponunt opera, plexus apparent choroides, venularum & arteriolatum pertenuis membranæ portuicula labyrin-

thea prorsus textura tenuando ac præparando spiritui comparata.

Ex tertij autem fundo meatus patet ad cerebri basim, qui membranula excipitur, quæ ad modum infundibuli aut cyathi sensim angulatur; peluisque infundibulum, impleuium, & lacuna dicitur. Huic meatus alius interdum adiungitur ex eo loco, quo meatus tertij huius sinus ad quartum progrediens inter nates testese versatur. Itaque fuliginosa & tenuiora cerebri excrementa sursum per suturas, pituitosa & crassiora partim antrosum naribus si magnopere affluant, partim deorsum meatus hisce & maxime secundum naturam purgantur. (Nam & auribus quoque & oculis non nihil feceruntur) glandeque substrata excipiuntur & per cunei foramen emittuntur.

Toto demum detracto cerebro plexus retiformis reteve mitabile conspicies cunei ossi intratum. Neque hoc rete simplex est; sed quasi plura, alia aliis superposita: ita tamen, vt vnum alteri permixtum & implicatum sit. Ex plurimis intextitur venis & arteriis, quæ ascenderunt ad caput; in quibus coquitur plurimum & elaboratur spiritus, antequam cerebri subeat sinus. Ità credidit sanè Galenus. Sed contra obiecit quædam Vesalius lib. 7. cap. 12. quæ non facilem habeant explanationem. Nec spiritus à corde transmissus coctionem aliam aut perfectionem querit, quam frigoris temperationem, quam in sinibus cerebri abundè consequitur. Itaque vt in sinibus ipsis plexus cernuntur eiusmodi, ita & in loco. Neque ex vasis putat confici antequam petant sinus, sed ex ramis hinc inde collectis, quibus ea cerebri pars calore alio destituta foueatur totique cerebro frigidissimo membro igniculus quasi subiiciatur, qui & membro toti prolit, & deffluentem pituitam à frigoris congelatione tueatur; & apertos meatus conseruet vt leceratur facilius.

Minus etiam mihi probatur eiusdem Galeni & medicorum illud; ad cerebrum & priores sinus inspirari per nares aërem, ex quo in sinibus gignatur spiritus. Est enim consentaneè illi loquantur, qui in corde quoque ex inspirato aëre magna ex parte generari spiritum voluerunt. Vniuersum tamen spiritum in corde gigni ex sanguine alio loco demonstrari, neque nunc immorandum est: sed consentaneè item atque constanter affirmandum, nullum in cerebro generari spiritum; Hoc enim magnum omnino calorem postulat: sed illum ipsum, qui abundè subministratur à corde, temperari optimè atque ad animales functiones affici. Aëremque cerebro inimicissimum esse obesseque plurimum, si vel exteriores illius partes subeat, Galenus ipse consentit. Et inspiratus per nares meatus habet, quo ad os & palatum declinat cordique refrigerando famulatur: nullum autem in manillaribus processibus ad cerebri sinus. Hæcque narium respiratio duas ob causas instituta fuit: tum vt refrigeretur cor, dum ore non respiramus: tum vt cerebri excrementa purgentur, dilatenturque foramina, quibus pateat odoribus aditus.

Reli-

*Cerebri
excrementa
purgantur.*

*Reti-
mita-
bit.*

*Nullum
in
cerebri
sinu
gigni.*

*Narium
respiratio
con-*